

УЧАСЪХ № 310/12.03.2018г

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. д-р Александър Марков Райнов, д.м.

Университетска болница „Лозенец“, София, Отделение по “Ушни-Носни и Гърлени болести”

на Дисертационния труд на д-р Даниела Александрова Алексиева на тема:

„Динамика на някои физиологични параметри от комплексно функционално изследване за оптимизиране на тренировъчната работа при плувци“

Обща характеристика на дисертационния труд: Представеният ми за становище дисертационен труд на д-р Даниела Александрова Алексиева фокусира нейните усилия в научно-изследователски аспект върху промените на избрани физиологични, биохимични и антропометрични показатели, с цел постигане на оптимални резултати в хода на спортно - тренировъчния процес при плувци по време на подготовката им за включване в националния отбор.

Прогресивно растящите постижения на спортистите на авторитетни международни форуми като олимпиади, европейски и световни първенства по плуване достигнаха своята точка на насищане, като през последните няколко години не наблюдаваме драматични промени на рекордните постижения. Това както и засиленият антидопингов контрол налага търсенето в световен мащаб на нови тренировъчни подходи и откриване на ефективни и достъпни методи за контрол на тренировъчния процес. Настоящият дисертационен труд на д-р Алексиева е своеобразен опит за намиране на такива физиологични и биохимични показатели за оценка на ефективността на реално използван модел на тренировъчен процес при елитни български спортисти.

Дисертационният труд следва класическа схема на изложение, като притежава всички необходими в структурно отношение елементи, както следва: увод, литературен обзор, цел и задачи, методика, резултати и анализ, обсъждане, заключение, изводи и приноси. Обемът на дисертационния труд обхваща 138 стандартни машинописни страници. Целта и задачите са правилно структурирани и ясно формулирани, а преходът между отделните раздели е плавен и логичен. Литературният обзор стъпва върху основата на българския опит, като същевременно е насочен актуален прочит на съвременните световни тенденции в тренировъчния процес и неговият контрол. Тук искам да отбележа, че в качеството си на клиницист изключително добро впечатление в дисертационния труд ми направи детайлното познаване от страна на автора на физиологичните и биохимичните процеси, които стоят в основата на тренировъчния процес, както и използването на отделните показатели като своеобразни маркери за ефективността. Като безспорен принос на дисертационния труд бих изтъкнал включването като контингент на изследването на юноши във възрастовия диапазон 15-18 години, който от клинична гледна точка е труден за оценка, проследяване и интерпретиране, предвид физиологичните процеси на съзряване на младежите и девойките.

Литературният обзор обхваща 196 заглавия, от които 179 на латиница и 17 на кирилица. Актуалността на обзорът се подкрепя от фактът, че по-голямата част от реферираната професионална литература покрива постиженията съвременните научно-изследователски и научно-приложни изследвания от последните 10 години. Задачите са правилно формулирани и отговарят на поставената цел.

В раздела „Методика“

използваните методи на изследване са стандартизирани, но актуални. За целта е използвана възможно най-съвременната достъпна у нас апаратура, като получените резултати са напълно сравними с аналогични проучвания проведени във водещи в световен мащаб лабораторни и клинични центрове, а именно - спироергометрична апаратура за непрекъснат газов обмен („breath-by-breath”), Jaeger Cosmet-Klark. И За определяне на концентрациите на лактат е използван лактатен биохимичен анализатор Lactate Pro.

Валидирането на получените резултати е извършено чрез система от статистически методи (вариационен анализ, корелационен анализ, сравнителен анализ и др.), които са адекватно подбрани и правомерно приложени.

Резултати:

Изключителното богатство на получените резултати позволява голямо разнообразие на подходи за тяхното интерпретиране. Като безспорно достойнство на дисертационния труд мога да отбележа ясното и богато онагледяване на получените резултати. То се състои от 14 фигури и 37 таблици. Табличното представяне в унифициран и технически издържан стил позволява лесна сравнимост на представените резултати, като се избягва излишната информационна претрупаност, запазвайки академичният стил и изчерпателност. Фигурите са със стандартизирана цветова кодировка, което улеснява сравнимостта на представените показатели. Онагледеният материал кореспондира на текстуалното интерпретиране, без да бъде откъснато и самоцелно, като се запазва логиката и прецизността на изложението.

Според поставената цел и задачи са проследени измененията в предврително селектираните и разумно обосновани физиологични показатели при трите тренировъчни цикъла. Наблюдавани са измененията и в антропометричните параметри.

Динамиката на физиологичните и антропометрични показатели при състезатели мъже в хода на три изследвания показва прираст както в стойностите на средната относителна $\dot{V}O_{2max}$, така и в тези на кислородния пулс. Наблюдава се леко покачване на ръста и телесното тегло, докато процентът на телесните мазнини се запазва от порядъка на 10% в периода на трите изследвания.

Изменението на физиологичните и антропометрични показатели при жените в хода на трите изследвания показва значителна динамика по отношение на относителната $\dot{V}O_{2max}$ и на кислородния пулс. Установява се слабо покачване на ръста и телесното тегло. Процентът телесни мазнини бележи спад между второ и трето изследване.

Прирастът в кислородната консумация е характерен показател за оценка на ефективността на тренировъчната методика с течение на времето и повдигане на спортно-педагогическите показатели, участващи в изграждането на спортната форма.

По отношение динамиката на плазмената лактатна концентрация при състезателите-мъже и жени ясно личи изместване на анаеробния праг към по-висока мощност на натоварване при второто изследване.

Динамиката в концентрациите на лактата е полезна за установяване на тенденцията на натоварване. При по-високите степени се наблюдава понижаване на стойността на лактата, което е съществено за подобряване на тренировъчните и състезателни възможности на спортистите.

Промените в сърдечната честота при мъжете и жените и при трите изследвания демонстрират увеличение на сърдечната честота с покачване интензивността на натоварването.

Проведеното измерване на сърдечната честота във връзка с тренировъчното натоварване показва възможностите на сърдечносъдовата система за адаптиране и подобряване на възможностите на организма към тренировъчни натоварвания.

Проведени са голям брой изследвания, извършена е значителна по обем работа за анализ и статистически обработки на получените резултати. На базата на това са формулирани интересни и с важна практическа насоченост изводи и приноси. Резултатите завършват с два раздела за интерпретация на данните, което също улеснява многократно читателя.

В дискусията са разгледани отново изследваните физиологични, антропометрични и биохимични показатели. Обсъждат се намерените статистически разлики и корелации, акто се прави паралел с подобни изследвания и на други автори.

Като забележки към настоящият дисертационен труд могат да бъдат отбелязани някои технически несъвършенства, които по никакъв начин не намаляват значимостта на научната разработка и нейната актуалност. Бих искал да отбележа, че литературната справка е структурирана ръчно, а не с помощта на стандартизиран софтуер, което би спестило на автора в голяма степен механичната обработка и би елиминирало възможността за правописни грешки и структурни несъответствия. Като препоръка към дисертанта при бъдещо представяне на резултатите от научно-изследователски проучвания с цел по-добро онагледяване на работата с текстуалната разработка бих посъветвал да се включат като отделни елементи индексирание по ключови думи, по таблици и по диаграми, което би улеснило в значителна степен извършването на научната справка.

Заклучение:

Във връзка с гореизложеното, както и оценявайки безспорните достойнства и актуалност на дисертационният труд си позволявам да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да гласува за присъждане на д-р Даниела Александрова Алексиева образователната и научна степен „ДОКТОР“ по професионално направление 7.6 Спорт.

10.03.2018 г.
гр. София

.....
/Доц. д-р Александър Райнов, д.м./